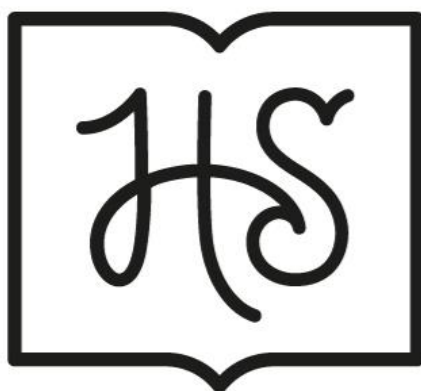

HISTORIA SCHOLASTICA

2/2017

Ročník / Volume 3

Praha / Prague 2017

Historia scholastica

Č. / No. 2/2017

Roč. / Vol. 3

Redakční rada / Editorial Board

Vedoucí redaktor / Editor-in-chief: doc. PhDr. Tomáš Kasper, Ph.D. (Technická univerzita v Liberci)

Zástupce vedoucího redaktora / Deputy Editor: PhDr. Markéta Pánková (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze)

Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc. (Univerzita Pardubice)

Prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc. (Univerzita Pardubice)

Doc. PhDr. Růžena Váňová, CSc. (Filosofická fakulta University Karlovy v Praze)

Doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D. (Univerzita Karlova v Praze a Akademie věd ČR)

PhDr. Dana Kasperová, Ph.D. (Technická univerzita v Liberci)

Mgr. Magdaléna Šustová (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze)

Mezinárodní redakční rada / International Editorial Board

Prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc., dr.h.c. (Historický ústav Akademie věd ČR)

Prof. Dr. Jürgen Oelkers (Emeritus Professor Universität Zürich)

Prof. Dr. András Németh (Eötvös Loránd Tudományegyetem Budapest)

Prof. Dr. Simonetta Polenghi, Ph.D. (Università Cattolica del Sacro Cuore Milano)

Prof. Dr. Andreas Hoffmann-Ocon (Pädagogische Hochschule Zürich)

Prof. Dr. Edvard Protner (Univerza v Mariboru)

Prof. Dr. Eva Matthes (Universität Augsburg)

Prof. Dr. Dr.h.c. Ehrenhard Skiera (Univ. Prof. a.D. Europa-Universität Flensburg)

Prof. PhDr. Blanka Kudláčová, Ph.D. (Trnavská univerzita v Trnavě)

Prof. Dr. Gerald Grimm (Universität Klagenfurt)

Prof. Andreas Fritsch (Deutsche Comenius Gesellschaft)

Dr. Marta Brunelli, Ph.D. (University of Macerata)

Výkonný redaktor / Executive Editor: Mgr. Karel Ouroda, Ph.D., Mgr. Lucie Krausová (Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze)

Vydavatel / Publisher:

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského

Valdštejnská 20, 118 00 Praha 1, www.npmk.cz

IČ 61387169

ISSN 2336-680X

Časopis Historia scholastica vychází 2x ročně.

Toto číslo vyšlo 31. prosince 2017.

Časopis **Historia scholastica** je zařazen do mezinárodních vědeckých databází Ulrich's a EBSCO.

Obsah

ÚVODNÍK	1
Tomáš KASPER Markéta PÁNKOVÁ Dana KASPEROVÁ	
STUDIE:	3
K antickým kořenům pojetí humanity (<i>Humanitas</i> před Komenským) Martin STEINER	
Pojetí humanity v edukační koncepci J. A. Komenského jako příspěvek k lidské budoucnosti Jana PŘÍVRATSKÁ a Vladimír PŘÍVRATSKÝ	17
Vznik obchodní akademie v Kolíně a výstavba reprezentativní budovy Hana ŠLOUFOVÁ KUČEROVÁ	23
Polské školství regionu Těšínského Slezska v 19. a na počátku 20. století Lucie ZORMANOVÁ	42
Úsilie o zachovanie akademickej autonómie na Slovenskej univerzite v období Slovenskej republiky 1939–1945 Janka ŠTULRAJTEROVÁ	54
Výchovná činnosť saleziánok na Slovensku 1940–1990 Adriana SARKÖZYOVÁ	69
K významu sdílení osobní minulosti pro narativní identitu Magda NIŠPONSKÁ	79
VARIA:	95
Vzpomínky Vojmíra Srdečného na studentské oběti nacismu	
Pavel Kohn a jeho vzpomínky na vzdělávání v období protektorátu a v době poválečné	98
Svědectví holocaustu – vzpomínky Helgy Hoškové	102
Těžké roky v gulagu a návrat do vlasti. Vzpomínky Věry Sosnarové	106

Vzpomínky Jiřího Zajíce na činnost skautů a aktivity tzv. skryté církve v době normalizace	111
DISKUZE:	116
Pedagogická knihovna J. A. Komenského Magda JUNKOVÁ	
REPORT:	128
11. sjezd českých historiků. Profesní setkání historiček a historiků ČR, Olomouc, 13.–15. 9. 2017 Magdaléna ŠUSTOVÁ	
Výstava „Jsem Jehuda Bacon. Holocaust a poválečná doba očima izraelského malíře českého původu“ v Národním pedagogickém muzeu a knihovně J. A. Komenského Lenka LAJSKOVÁ a kol.	130
„Toho už jsme někde viděli.“ Zpráva o jedné originální a úspěšné výstavě Karel RÝDL	132
RECENZE:	135
Pieter J. Goedhart – Jan C. Henneman – Hans van der Linde: Comenius en Naarden: Historische schets van het Comenius Museum en Mausoleum in Naarden. Komenský a Naarden: Nástin historie vzniku Muzea a Mauzolea J. A. Komenského v Naardenu Magdaléna ŠUSTOVÁ	
Jan Šimek: Historie školních budov: od tereziánských reforem po současnost Růžena VÁŇOVÁ	137

Výstava „Jsem Jehuda Bacon“. Holocaust a poválečná doba očima izraelského malíře českého původu“ v Národním pedagogickém muzeu a knihovně J. A. Komenského

Lenka LAJSKOVÁ a kol.^a

^a Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Praha, Česká republika

Česká veřejnost měla opět po šesti letech příležitost zhlédnout retrospektivu díla J. Bacona. Výstavní projekt byl realizován Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského a Nadačním fondem Přemysla Pittra a Olgy Fierzové ve spolupráci s Jensem Oertlem z Kunstsammlung der Diözese Würzburg v Německu, který v České republice prezentoval evropskou kolekci děl J. Bacona naposledy v roce 2011 v Českém centru v Praze. NPMK se pro realizaci výstavního projektu rozhodlo využít svých blízkých kontaktů s izraelským výtvarníkem českého původu J. Baconem (nar. 1929), přeživším z koncentračních táborů v Terezíně, Osvětimi, Mauthausenu a Gunskirchenu. J. Bacon byl jedním ze židovských sirotků, o které se po skončení druhé světové války staral humanista a sociální pedagog Přemysl Pittter. Své stopy zanechal J. Bacon i v archiváliích z Archivu P. Pittra a O. Fierzové v NPMK.

Výstava byla slavnostně zahájena 21. 9. 2017 a bylo možné ji zhlédnout do 28. 12. 2017. Během vernisáže zazněla zdravice umělce, který se jí bohužel kvůli zdravotnímu stavu nemohl zúčastnit. Přátelská a vřelá slova J. Bacona, která adresoval účastníkům zahájení výstavy, byla natočena na kameru přímo v umělcově jeruzalémském ateliéru.

J. Bacon je nejen celosvětově uznávaným výtvarníkem, ale také mezinárodně respektovanou osobností. Zároveň se jedná o charismatického člověka, který i ve svém pokročilém věku má co říci zejména mladé generaci. Přestože již od roku 1947 žije v Izraeli, na svoji původní vlast stále vzpomíná a je s ní v kontaktu. Od poloviny 50. let 20. století vystavuje J. Bacon své dílo v rámci samostatných i kolektivních výstav nejen v Izraeli, ale i po celém světě. Jeho obrazy jsou součástí mnoha významných světových sbírek, jsou umístěny i v památníku Jad Vašem v Jeruzalémě.

Tvorba J. Bacona je silně poznamenána nejen otřásajícími událostmi holocaustu, ale také pozitivním působením řady významných osobností kulturního prostředí tehdejší střední Evropy. Velký význam pro formování Jehudova opětovně získaného životního optimismu mělo právě setkání s P. Pittrem. Je pozoruhodné, jak se postupně proměňovala umělcova paleta od pochmurných motivů a tónů k jásavým barvám u roztančených postav a abstraktních námětů.

Pro účely doprovodného vzdělávacího pořadu pro školy byla využívána publikace, která vznikla díky podpoře MŠMT v rámci dotačního Programu na podporu výuky dějin 20. století a vzdělávání v jazycích národnostních menšin v roce 2017. Název publikace „*Jsem Jehuda Bacon. Holocaust a poválečná doba očima izraelského malíře českého původu*“ napovídá, že je tematicky i obsahově přímo propojena s prezentací osobnosti a díla J. Bacona. Zahrnuje nejen vybrané pasáže z rozhovorů natočených s Baconem v roce 2014, ale také reprodukce jeho výtvarných děl.

Cílovou skupinou vzdělávacího projektu byly děti a mládež do 26 let. Žáci a studenti v doprovodném vzdělávacím pořadu pracovali mj. s reprodukcemi výtvarných děl J. Bacona. Výsledný projekt se zaměřil na vizualizaci problematiky holocaustu, působení na emoce žáků a studentů, umocňování jejich prožitku z výuky a posílení jejich odporu vůči antisemitismu a nesnášenlivosti.

Propojení historie a výtvarného umění prostřednictvím životních osudů a uměleckého sebevyjádření významné osobnosti poskytl návštěvníkům hluboký estetický i emocionální zážitek.